

DOCUMENT DE TREBALL PER A L'ALUMNAT

Vacunes, eines clau per a la prevenció

Recomanat per al 2n cicle d'ESO i batxillerat

DESENVOLUPAT PER:

IrsiCaixa
Institut de Recerca de la Sida

Living Lab de Salut
Promovem la salut amb i per a la societat

EduCaixa

 Obra Social "la Caixa"

1. ENCÀRREC

Les vacunes **salven milions de vides** i ajuden a reduir dràsticament la incidència de moltes malalties infeccioses, com ara el xarampió, la verola o la diftèria, que de manera natural poden matar o causar danys greus a les persones que les contrauen. La vacunació es considera el mètode més eficient per prevenir malalties.

Quan una persona està vacunada, queda protegida contra una determinada malaltia i ajuda a frenar-ne la transmissió entre la població. Tot i això, si en una població disminueix el nombre de persones vacunades d'una determinada malaltia, poden donar-se nous brots de la infecció.

Tenint en compte tots aquests arguments, la comunitat científica té clar que **els beneficis de vacunar-se sobrepassen clarament els riscos de no fer-ho** i està preocupada perquè certs col·lectius minoritaris, que són contraris a l'ús de les vacunes, duen a terme campanyes en contra de la vacunació. Generalment, aquestes campanyes no estan fonamentades en l'evidència científica i contribueixen a crear una percepció social negativa envers les vacunes que pot comportar una disminució en el nombre de persones protegides contra infeccions greus.

Des de Xplore Health hem pensat en vosaltres, estudiants de secundària, perquè ens ajudeu a fer **reflexionar** les famílies dels alumnes dels centres educatius de la vostra zona **sobre el balanç de riscos i beneficis de la vacunació**. Us demanem que les ajudeu a prendre decisions informades basades en l'evidència científica a través d'una jornada d'informació i de debat que podeu organitzar en algun centre local.

Per preparar-vos per a aquesta acció, us convidem a fer una sèrie d'activitats que trobareu a continuació i a **convertir-vos en persones expertes en la vacunació**. Amb els diferents continguts que tractareu tindreu una preparació més sòlida per dinamitzar la jornada informativa i de debat. També us animem a entrenar-vos primer amb estudiants i professors del vostre centre o amb familiars i amics.

Perquè la jornada d'informació i de debat tingui més impacte, us animem a col·laborar amb l'AMPA del vostre centre educatiu i dels centres en què penseu fer la sessió. També podeu contactar amb algun professional de la salut o amb alguna persona que es dediqui a la investigació en l'àmbit sanitari perquè us pugui donar un cop de mà a l'hora de respondre a preguntes més tècniques que puguin sorgir durant el debat.

Un cop hàgiu dut a terme aquesta sessió de debat, podeu compartir les conclusions principals i algunes imatges al nostre blog i a les xarxes socials citant els nostres canals @Xplore Health_ca, Xplore Health_es o @XploreHealth_en.

Blog: <http://www.xplorehealth.eu/ca/xploreblog>

2. QUÈ SÓN LES VACUNES? Introducció

De manera individual feu un **mapa mental** (*mind map*, en anglès) sobre les vacunes. Quins conceptes i idees us venen al cap quan penseu en les vacunes? Feu el vostre mapa mental en aquest espai.

Un mapa mental és un esquema que parteix d'una paraula central al voltant de la qual s'escriuen conceptes clau que hi tenen relació. Intenteu utilitzar paraules concretes o expressions curtes, agrupeu-les si estan relacionades, eviteu idees redundants i feu ús de la creativitat per plasmar-les de manera gràfica.

A continuació, **agrupeu-vos amb altres estudiants** i poseu en comú els diferents mapes. Es repeteixen alguns termes? Quins no es repeteixen? Amb les aportacions de tot el grup feu una llista conjunta i compartiu-la amb la resta de la classe.

Conceptes clau repetits	Conceptes que no es repeteixen

Mantenint els mateixos grups, mireu el vídeo *Vacunes: claus per la prevenció* de la pàgina web de Xplore Health <https://www.xplorehealth.eu/ca/media/vacunes-claus-la-prevenci> .

Repartiu-vos les diferents files de la taula següent. Cadascú haurà de respondre a les preguntes d'una sola fila. Després, compartiu les respostes amb els altres grups perquè els companys puguin completar la taula.

De quines malalties ens protegeix?	<ol style="list-style-type: none"> 1. De quantes malalties s'ha vacunat el Biel fins ara? 2. Enumera els noms de les diferents malalties infeccioses que tenen vacuna i que surten al llarg del vídeo. 3. Quina malaltia s'ha erradicat gràcies a la vacunació?
Riscos de no vacunar-se i de fer-ho.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Quin símptoma molt greu pot causar la poliomielitis i en quants casos es dona? Quines conseqüències ha tingut la infecció en la Núria i la Zulay? 2. Com ha variat el nombre de casos de poliomielitis des que l'OMS va impulsar la campanya de vacunació? 3. Quins símptomes presenta el xarampió? 4. Per què creus que es parla tant dels riscos al vídeo? Amb quins altres riscos es compara?
Com funcionen?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Com actuen les vacunes sobre el sistema immunitari? 2. Quin benefici comunitari comporta la vacunació? 3. Per què s'han tornat a donar casos de xarampió en els darrers anys?
De què es componen?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Quins components poden contenir les vacunes? 2. Què és el tiomersal? Es pot considerar nociu?
Qui es vacuna i quan?	<ol style="list-style-type: none"> 1. A quina edat es rep la majoria de les vacunes sistemàtiques? Per què? 2. Quines persones menciona el vídeo que no poden vacunar-se? Com es poden protegir?